College Zorgopleidingen

Opleidingseisen oncologieverpleegkundige

NLQF-inschalingsniveau 6

Datum: Laatst gewijzigd 1 oktober 2024
Versie: 2.4

Auteur: kaderontwikkeling CZO
Beheerder document: mevrouw I. Boermans, portefeuillehouder cluster langdurige zorg, beleidsadviseur kaderontwikkeling
Datum vastgesteld: 1 december 2022
Vastgesteld door: mevrouw W.J.M. van Zundert, directeur-bestuurder a.i. CZO
Aantal pagina's: 18

Inhoudsopgave

1. Inleiding 3
2. Deskundigheidsgebied 4
2.1 Typering van het cluster 4
2.2 Typering context 4
2.3 Typering zorgvrager 5
2.4 Complexiteit van de aard van het werk 5
2.5 Beroepshouding 6
3. Eindtermen op basis van EPA's, EOL en CanMEDS 7
3.1 EPA's en EPA-overstijgende leeractiviteiten (EOL) 7
3.2 CanMEDS 8
3.3 Ontwikkeling op EPA's en CanMEDS, supervisieniveaus en bekwaam verklaren 8
4 Eindtermen op basis van CanMEDS 9
CanMEDS 1: Vakinhoudelijk handelen 9
CanMEDS 2: Communicatie 11
CanMEDS 3: Samenwerking 13
CanMEDS 4: Kennis en wetenschap 13
CanMEDS 5: Maatschappelijk handelen 14
CanMEDS 6: Leiderschap 15
CanMEDS 7: Professionaliteit 15
5. Specifieke bepalingen 17
5.1 Instroomeisen 17
5.2 Eisen praktijkleersituatie 17
Bronnen 18

1. Inleiding

Dit document beschrijft de opleidingseisen voor de vernieuwde EPA-gerichte opleidingen in het samenhangend CZO-opleidingsstelsel. De CZO-opleidingseisen worden samengesteld middels tripartite overleg met experts van werkgevers, zorgprofessionals en opleiders. De directeur-bestuurder CZO stelt de opleidingseisen vast.

De opleidingseisen:

- Vormen de basis en het verantwoordingskader voor het civiel effect (landelijk erkend certificaat, diploma). Het CZO sluit hiermee zoveel mogelijk aan bij een landelijk en internationaal stelsel van initiële en post initiële opleidingen (mbo, hbo, wo) en maakt duidelijk hoe deze opleiding zich verhoudt tot een breder stelsel.
- Maken duidelijk hoe de opleiding samenhangt met andere opleidingen binnen het CZO-opleidingsstelsel.
- Geven het CZO minimale eisen van het eindniveau van de opleiding, zodat zij kan beoordelen in hoeverre wordt opgeleid volgens de opleidingseisen. De eisen maken in grote lijnen duidelijk waartoe een student minimaal moet worden opgeleid.

Aan de totstandkoming van deze opleidingseisen hebben meegewerkt:

- CZO en CZO Flex Level
- Tripartite overleg 'experts' cluster langdurige zorg

Evaluatie van de opleidingseisen

Evaluatie van de vernieuwde verpleegkundige vervolgopleidingen vindt plaats in 2023. Voor de medisch ondersteunende opleidingen volgt deze in 2025.

Het CZO evalueert periodiek de opleidingseisen.

Herziening van de opleidingseisen kan tussentijds plaatsvinden op basis van:

- (Door)ontwikkeling EPA-gericht opleiden/opleidingsstelsel.
- Ontwikkeling/bijstelling EPA's.
- Actualisatie beroeps(deel)profielen/functieprofielen/expertisegebieden.
- Overige evaluatie audits en erkenningen.

2. Deskundigheidsgebied

2.1 Typering van het cluster

De CZO erkende opleidingen zijn door CZO Flex Level ingedeeld in vier clusters:

- acute zorg
- langdurige zorg
- medisch ondersteunend
- moeder-kindzorg

De opleiding tot oncologieverpleegkundige is één van de opleidingen in het cluster langdurige zorg.

2.2 Typering context

Typering context met betrekking tot kern-EPA's.

De oncologieverpleegkundige werkt in ziekenhuizen, organisaties voor langdurige zorg, revalidatiecentra, hospices, thuiszorg en transmurale zorg. De oncologieverpleegkundige werkt in de preventie, curatie, nazorg (revalidatiefase), palliatieve zorg en zorg in de stervensfase. Door ontwikkelingen in de gezondheidszorg en maatschappij wordt oncologische zorg klinisch en poliklinisch gegeven. Daarbij wordt de behandeling steeds vaker in de transmurale en extramurale setting gegeven. De oncologische regionale netwerken krijgen in de behandelprogramma's een prominente rol. Daarbij ziet de oncologieverpleegkundige zorgvragers in verschillende leeftijdscategorieën; volwassenen en/of kinderen.

Door succesvollere behandelmogelijkheden, een betere overlevingskans of langere duur van de chronische fase heeft de oncologieverpleegkundige te maken met steeds meer specifieke oncologische zorg. Er is sprake van een combinatie van comorbiditeit, multiproblematiek en onvoorspelbare lichamelijke en psychosociale problematiek. Binnen de oncologische context is bijzondere aandacht nodig voor het arbobeleid en veiligheidsvoorschriften met betrekking tot het werken met gevaarlijke stoffen zoals oncolytica en radioactieve bronnen.

Gezien de ingrijpende en vaak indringende problematiek waarmee de oncologieverpleegkundige in aanraking komt, is een professionele attitude met in het bijzonder een juiste balans tussen 'afstand' en 'betrokkenheid' noodzakelijk. Daarbij is een beleid voorwaardelijk om collegiale ondersteuning te bieden bij ingrijpende gebeurtenissen.

De oncologieverpleegkundige is onderdeel van een multidisciplinair team, dat uit intra-, trans- en extramurale werkende professionals bestaat. De werkzaamheden van deze zorgprofessionals vinden plaats binnen de langdurige ketenzorg. De intra-, trans- en extramuraal werkende multidisciplinaire teams bestaan verder uit medisch ondersteunende professionals, medisch specialisten, verpleegkundig specialisten, paramedici, huisartsen en (gespecialiseerde) verpleegkundigen.

Met betrekking tot specifieke EPA's. Aanvulling op de generieke context:

De oncologieverpleegkundige verleent zorg aan een hemato-oncologische zorgvrager die een hooggespecialiseerde behandeling ondergaat in een HOVON-level A, B of C-sct behandelcentrum met JACIE-accreditatie.

2.3 Typering zorgvrager

De oncologieverpleegkundige heeft zorg voor volwassen zorgvragers en/of kinderen met een oncologische aandoening. Dit omvat de volledige zorgketen van de oncologische zorgvrager, die:

- Onderzoeken moet ondergaan, ondergaat of ondergaan heeft in het kader van diagnostiek.
- Behandelingen of combinaties van behandelingen moet ondergaan, ondergaat of ondergaan heeft.

Hierbij valt te denken aan:

- chirurgie
- chemotherapie
- hormonale therapie
- doelgerichte therapie
- immunotherapie
- inwendige en uitwendige radiotherapie
- protonentherapie
- radionuclide therapie
- stamceltransplantatie
- gentherapie
- experimentele behandeling in het kader van wetenschappelijk onderzoek

- Zorg of behandeling gedurende de palliatieve fase moet ondergaan.
- Zorg gedurende de stervensfase moet ondergaan.
- Zorg gedurende de nazorg- en/of revalidatiefase moet ondergaan.

De oncologische zorgvrager zoekt gedurende de verschillende fasen van het ziekteproces naar een nieuw evenwicht tussen enerzijds de gevolgen van de ziekte en de medische behandeling en anderzijds de gewenste levensstijl. De oncologieverpleegkundige heeft hier aandacht voor en ondersteunt de zorgvrager hierbij.

Met betrekking tot specifieke EPA's. Aanvulling op de generieke zorgvrager:

- Zorgdragen voor en begeleiden van oncologische zorgvrager voor, tijdens en na een stamceltransplantatie.
- Werken met trials, fase I, II en III.
- Observeren, coördineren, uitvoeren en begeleiden van gespecialiseerde en/of experimentele stamceltransplantatie of gentherapie.
- Voorkomen en beperken van complicaties, signaleren van complicaties en interveniëren op signalen van potentiële complicaties.

2.4 Complexiteit van de aard van het werk

Complexiteit met betrekking tot de kern-EPA's.

Complexiteit is binnen het gehele cluster langdurige zorg als volgt gedefinieerd: complexiteit is afhankelijk van de mate van ziek zijn, de technologische hulpmiddelen en het aantal verschillende specialismen dat erbij betrokken is. De taken, verantwoordelijkheden en zelfstandigheid van de oncologieverpleegkundige richten zich op alle complexiteitsniveaus van de langdurige oncologische zorgvrager, inclusief de initiële opvang van deze zorgvragers. Daarnaast is gedurende alle oncologische fasen aandacht voor de (draagkracht van) naasten van de oncologische zorgvrager. In de werksituatie wordt door de oncologieverpleegkundige bewust geanticipeerd op de acute,

onvoorspelbare situaties en problematiek bezien vanuit de vier dimensies: fysiek, psychisch, sociaal en spiritueel.

Hierbij kunnen de volgende elementen voorkomen:

- Bijzondere of geavanceerde nieuwe aanvullende (medische- en/of technische oncologieverpleegkundige) (be)handelingen door medische en/of zorgprofessionals.
- Gedurende de intra-, trans- en extramurale fasen verschillende typen interventies, door verschillende (zorg)professionals in de keten, die op tijd moeten worden uitgevoerd.

Zelfstandigheid

De oncologieverpleegkundige heeft een grote mate van zelfstandigheid en werkt interdisciplinair samen in het team van professionals. De oncologieverpleegkundige in de intramurale setting werkt in teamverband. In de extramurale setting, bijvoorbeeld de thuiszorg, werkt de oncologieverpleegkundige vaak solistisch.

Met betrekking tot specifieke EPA's. Aanvulling op de generieke complexiteit van de aard van het werk:
Verlenen van zorg in situaties waarbij het risico op complicaties hoog is door de behandeling, voortschrijding van het ziekteproces en/of comorbiditeit.

De oncologieverpleegkundige heeft als artikel 3 beroep wet BIG een functioneel zelfstandige bevoegdheid voorbehouden handelingen conform wet BIG.

2.5 Beroepshouding

Met betrekking tot de kern-EPA's.
De oncologieverpleegkundige:

- Toont een professionele en respectvolle omgang (direct en indirect) met collega's, zorgvragers en hun naasten, rekening houdend met eventuele beperkingen.
- Toont verpleegkundig leiderschap, bijvoorbeeld aansturing van collega's.
- Stelt zich verantwoordelijk op in het hanteren van de grenzen van de eigen deskundigheid als gespecialiseerde verpleegkundige binnen de zorg; schakelt tijdig andere disciplines/de juiste professionals in.
- Is in staat eigen behoefte aan psychosociale zorg in te schatten en vraagt waar nodig hulp bij de verwerking van traumatiserende gebeurtenissen.
- Draagt bij aan de continuïteit en kwaliteit van zorg, kan daarbij afdelingsoverstijgend denken. Daarnaast is de student zich ervan bewust dat de zorgvrager zich beweegt in de ketenzorg en weet wat van belang is op andere plekken in de keten.
- Reflecteert voortdurend en methodisch op het eigen handelen ten aanzien van de zorgvrager en de samenwerkingspartners, in relatie tot de beroepscode en beroepswaarden.
- Werkt aan de ontwikkeling van de eigen deskundigheid en die van de eigen beroepsgroep door kennis te zoeken, te delen en bij te dragen aan praktijkgericht onderzoek.
- Bevordert de gezondheid van de zorgvrager(s). Dit betreft niet enkel zorggerelateerde preventie, maar ook collectieve preventie.

3. Eindtermen op basis van EPA's, EOL en CanMEDS

De EPA's, EPA-overstijgende leeractiviteiten (EOL) en de CanMEDS vormen het gemeenschappelijk fundament voor/onder de eindtermen binnen het EPA-gericht opleiden. De CanMEDS zijn geïntegreerd in de EPA's en daarmee ontlenen ze hun concrete betekenis en context aan de EPA's en de EPA-overstijgende leeractiviteiten.

3.1 EPA's en EPA-overstijgende leeractiviteiten (EOL)

Een opleiding bestaat uit EPA's én EPA-overstijgende leeractiviteiten (EOL). Met de EOL wordt ruimte geboden om, op basis van de beschreven Kaders en uitgangspunten voor EOL, zowel persoonlijke ontwikkeling als de professionele beroepsontwikkeling optimaal vorm te geven. De leeractiviteit wordt afgesloten met een vorm van toetsing.

De volgende EPA's zijn van toepassing op het functiegebied.

Overzicht EPA's opleiding oncologieverpleegkundige.

Code	Kern-EPA's	Aantal CZO Credits per EPA
LZ-FO-1*	Zorgdragen voor de zorgvrager in de palliatieve fase.	10
LZ-FO-2*	Zorgdragen voor de zorgvrager in de stervensfase.	5
LZ-FO-3*	Zorgdragen voor de zorgvrager (volwassen of kind) met een oncologische aandoening in de diagnostische fase.	10
LZ-FO-4*	Zorgdragen voor de zorgvrager (volwassen of kind) met een oncologische aandoening in de behandelfase.	15
LZ-ONCO-1	Zorgdragen voor de zorgvrager in de nazorg- en/of revalidatiefase.	10
LZ-ONCO-EOL-1	EPA-overstijgende leeractiviteit	5

Code	Specifieke EPA's	Aantal CZO-credits per EPA
LZ-FO-5*	Zorgdragen voor de hemato-oncologische zorgvrager of het kind met een hemato-oncologische aandoening met een hooggespecialiseerde behandeling.	10

* Deze functie-overstijgende EPA's (kern of specifiek) worden in meer opleidingen gebruikt, soms zelfs in verschillende clusters.

3.2 CanMEDS

Alle CanMEDS-competentiegebieden zijn geïntegreerd en geoperationaliseerd in de EPA's en in de EOL. Afhankelijk van de aard en inhoud van de EPA zijn meerdere CanMEDS-competentiegebieden verankerd in bijvoorbeeld de activiteiten, kennis, vaardigheden en gedrag van de betreffende EPA. Daarmee staan zij ten dienste van de EPA's en de EOL. Zij bieden relevante input voor het zichtbaar maken van de ontwikkeling van de student door hierover tussentijds feedback te geven aan de student en deze te laten reflecteren.

3.3 Ontwikkeling op EPA's en CanMEDS, supervisieniveaus en bekwaam verklaren

EPA's zijn gebaseerd op de competenties die in de CanMEDS beschreven zijn en vormen de praktische vertaling van de competenties. Op basis van de ontwikkeling van de student neemt de begeleider, samen met de student, beslissingen over de benodigde mate van supervisie per EPA. Daarmee wordt dus ook inzichtelijk wat de ontwikkeling is van de student op de CanMEDS-competentiegebieden. Wanneer de student meer bekwaam wordt, groeit het vertrouwen van de student en de begeleiders en is er minder supervisie nodig.

Supervisieniveaus

Binnen het EPA-gericht opleiden wordt uitgegaan van vijf supervisieniveaus. Uitgangspunt is dat de student wordt opgeleid tot en met supervisieniveau 4 'zelfstandig uitvoeren'.

	Supervisieniveau
1	Student mag observeren, maar de EPA niet uitvoeren.
2	Student mag de EPA uitvoeren onder directe supervisie, waarbij de supervisor fysiek aanwezig is in dezelfde kamer.
3	Student mag de EPA uitvoeren onder indirecte supervisie, waarbij supervisor niet fysiek aanwezig is, maar wel snel beschikbaar als dat nodig is.
4	Student voert de EPA geheel zelfstandig uit.
5	De student verleent supervisie op deze EPA aan junior studenten[1] (valt buiten het civiel effect van de CZO-opleidingen).

Bekwaam verklaren

Na de ontwikkeling in het leerproces van de student en daarmee de groei in de verschillende supervisieniveaus volgt het proces van 'bekwaam verklaren'. De student die bekwaam verklaard wordt voor een EPA, is zowel 'kundig', 'competent' als 'geschikt' voor de uitvoering van deze professionele activiteit. Bekwaam verklaren vindt plaats op niveau van de EPA's, de betreffende eindtermen en CanMEDS zijn daar onderdeel van.

Het behalen van het CZO-diploma voor de betreffende opleiding en/of het digitale CZO-certificaat voor afzonderlijke kern- en/of specifieke EPA's van CZO-opleidingen is gekoppeld aan het behalen van supervisieniveau 4 met bekwaamverklaring.

[1] De zorgorganisatie bepaalt of een zorgprofessional in staat is om een student op te leiden.

4 Eindtermen op basis van CanMEDS

Eindtermen zijn geformuleerd volgens het CanMEDS-model. De CanMEDS zijn geoperationaliseerd in EPA's en EPA-overstijgende leeractiviteiten.

CanMEDS 1: Vakinhoudelijk handelen

Het ontwikkelen van competenties op het gebied van het uitvoeren van methodische werkprocessen. Verlenen van zorg in laag-, midden- en hoogcomplexe situaties.

Verzamelen en interpreteren van gegevens

De oncologieverpleegkundige:

1.1. Vormt zich bij een zorgvrager met gezondheidsproblemen in voorspelbare en onvoorspelbare situaties, op basis van de (hetero)anamnese, een gedetailleerd beeld van de (levensbedreigende) gezondheidsproblematiek van de zorgvrager. Formuleert de verpleegkundige diagnose, verzamelt continu en systematisch directe en indirecte gegevens en stelt op basis hiervan de benodigde verpleegkundige zorg bij.

Aandachtspunten zijn:

- Kortdurend en/of langdurig cyclisch karakter en de urgentie van de zorgsituatie.
- Verzamelen, selecteren, analyseren, interpreteren en controleren van gegevens en parameters en deze met elkaar in relatie brengen.
- Toepassen van verschillende diagnostische maatregelen, zoals het afnemen van (gevalideerde) meetinstrumenten of gebruik van screeningsmethoden.
- Veranderingen in de parameters van de vitale functies en de interpretatie daarvan.
- Fysiologie, pathologie, etiologie, symptomatologie, ingrepen, therapieën en bijwerkingen daarvan en het effect op de zorgvrager en diens naasten.
- Vaak subtiele veranderingen in het klinische beeld van de zorgvrager.
- Comorbiditeit en multiproblematiek.
- Samenhang en wisselwerking tussen alle (vitale) gezondheidsproblemen en de gevolgen vanuit de vier dimensies: fysiek, psychisch en sociaal, spiritueel.
- Typerende kenmerken van de oncologische setting met langdurige (keten)zorg, frequentie van onderzoek en behandeling en de invloeden daarvan op de zorgvrager, de partner en/of naasten.

Plannen van zorg

1.2. Plant op systematische wijze de zorg op alle complexiteitsniveaus, stelt prioriteiten in verpleegkundige interventies. Beargumenteert de keuze van interventies en prioriteitstelling en geeft (pro)actieve ondersteuning aan het medische beleid en het beleid van andere disciplines. Doet dit aan de hand van de gestelde gezondheidsproblemen. Stelt zo nodig het zorgplan bij.

Uitvoering en bewaking van zorg

1.3. Voert op verantwoorde en doeltreffende wijze de verpleegkundige zorg uit en verleent zorg aan de (in)stabiele zorgvrager in zorgsituaties in de verschillende fase van het ziekteproces, rekening houdend met:

- Preventieve maatregelen, complexe (gecombineerde) oncologische behandeling(en) en gevolgen en complicaties van de behandeling(en).
- Ondersteuning bij onderzoek en behandelingen.
- Acuut en/of adequaat handelend optreden.

Aandachtspunten daarbij zijn:

- Gebruikmaken van de principes van positieve gezondheidszorg2 de zorgvrager intensieve ondersteuning en begeleiding bieden bij:
  - Het bevorderen van zelfzorg, zelfredzaamheid en zelfmanagement.
  - Het reduceren van onder andere angst, stress, delier en/of pijn.
- Behoud/bevorderen van de mobiliteit en autonomie van de zorgvrager met gebruikmaking van innovatieve zorgtechnologie.
- Veiligheid bieden aan de zorgvrager en naasten gedurende alle fasen van het oncologische ziekteproces en bij eventuele overplaatsing binnen de zorgketen intra-, trans- en extramuraal.
- Zorgdragen voor continuïteit van de behandeling buiten de werkcontext van de oncologieverpleegkundige.
- De zorgvrager en naasten begeleiden bij het doorlopen van de verschillende fasen van het oncologische ziekteproces.
- Een situatie creëren waarin de zorgvrager zo min mogelijk last ondervindt van middelen ingezet ten behoeve van de oncologische behandeling en zorg.
- Zelfstandig leren omgaan met hulpmiddelen, apparatuur, injecties of toedienen medicatie en mogelijke complicaties bij verkeerd gebruik.
- Instructie en het ondersteunen van therapietrouw.

1.4. Observeert, signaleert en bewaakt bij de zorgvrager op alle complexiteitsniveaus gezondheidsbedreigende symptomen op fysiek, psychisch en sociaal gebied. Neemt op basis van deze signalen voorzorgsmaatregelen om gezondheidsbedreigingen en complicaties te voorkomen of te beperken.

Heeft permanent aandacht voor infectiepreventie, microbiële resistentieproblematiek en factoren in de omgeving van de zorgvrager die een (levens)bedreiging (kunnen) vormen en voorkomt verspreiding.

Aandachtspunten zijn:

- (Kruis)infecties; vooral bij een immuun gecompromitteerde toestand.
- Preventie en behandeling van een delier en pijn.
- Naleven richtlijnen infectiepreventie.

1.5. Observeert en signaleert gezondheidsbedreigende symptomen op fysiek, psychisch en sociaal gebied op alle complexiteitsniveaus van de volwassen zorgvrager. Geeft begeleiding en voorlichting aan de zorgvrager en diens naasten.

[2] Huber, M. et al 2015

Aandachtspunten zijn:

- Ingrijpende medische behandelingen en de daarbij gepaard gaande complicaties en/of gevolgen daarvan.
- Cultuur- en ziektebeleving van zorgvrager en diens naasten.
- Shared decision making.
- Mentale (gedrags)veranderingen bij zorgvragers.
- Omgeving van de werksetting.
- Signaleren, begeleiden en reduceren van pijn en/of stress.
- Reduceren van (stervens)angst bij zowel zorgvrager als diens naasten.
- Overlijden.

1.6. Voert technische handelingen uit ten behoeve van bewaking, ondersteuning en/of overname van een of meerdere vitale functies.

Aandachtspunten zijn:

- Het uitvoeren en gemotiveerd afwijken van geldende protocollen, richtlijnen en procedures op alle complexiteitsniveaus.
- Het effectief toepassen van informatietechnologie en verwerking van zorgdata in de eigen werksetting.

1.7. Organiseert en coördineert de laag-, midden- en hoogcomplexe zorg rond de zorgvrager en diens naasten en schakelt waar nodig tijdig hulp van artsen en/of andere disciplines in bij risicovolle situaties. Initieert, coördineert en participeert daarbij op het juiste moment in de verschillende overlegsituaties.

1.8. Bereidt de zorgvrager met laag-, midden- en hoogcomplexe zorg voor op intern en extern transport en mits van toepassing: continueert de begeleiding en bewaking van de vitale functies tijdens het transport.

Evalueren en rapporteren

1.9. Organiseert en coördineert de totale verpleegkundige zorg rond de zorgvrager en diens naasten en treedt op als intermediair tussen zorgvrager, diens naasten en andere disciplines.

1.10. Evalueert en rapporteert continu en systematisch over de snel wisselende gegevens en zorgresultaten van de zorgvrager in acute en/of levensbedreigende situatie. Stelt het zorgplan bij aan de hand van de resultaten en draagt over.

CanMEDS 2: Communicatie

Het ontwikkelen van competenties op het gebied van doelmatig en effectief communiceren met de zorgvrager en alle betrokkenen, rekening houdend met diversiteit en culturele achtergronden. Rekening houden met verschillende verantwoordelijkheden van functionarissen op diverse niveaus.

De oncologieverpleegkundige:

2.1. Geeft psychosociale zorg en begeleiding aan zorgvrager en/of naasten binnen de werksetting, in alle fasen van het ziekteproces en op alle complexiteitsniveaus.

Aandachtspunten zijn:
- Adequate communicatie met de zorgvrager en diens naasten, zodanig dat het zorgproces optimaal kan verlopen en eventuele ongerustheid en/of angst bij de zorgvrager en diens naasten zoveel mogelijk wordt verminderd.
- Inschatten van en anticiperen op het (verminderde) bewustzijn en/of de cognitieve beperkingen van de zorgvrager en de hieruit voortkomende beperkingen in de communicatie.
- Inschatten van de ongerustheid en/of angst bij de zorgvrager en diens naasten over de kans op (ernstige) complicaties.
- Effecten van de gezondheidssituatie en de behandeling op de fysieke verschijning van de zorgvrager.
- Omgaan met beperkingen in de verbale communicatie door comorbiditeit of medicatie.

2.2. Draagt zorg voor een effectieve communicatie en interactie met alle betrokkenen binnen de integrale keten van oncologische zorg.

2.3. Communiceert en handelt volgens de gebruikelijke methodiek. Doet dit in samenwerking met professionals, artsen en/of andere disciplines. Houdt daarbij rekening met de eigen beroepsgrenzen, de feitelijke en de te verwachte gevolgen van onderzoek en behandeling, als ook in acute en/of levensbedreigende situaties. Doet dit op een zodanige wijze dat weloverwogen besluiten genomen kunnen worden over de behandeling en de zorgverlening, met toestemming van de zorgvrager (informed consent).

Aandachtspunten zijn:
- Vraagstukken met ethische afwegingen.
- Het, in elke fase, kunnen ondersteunen van de zorgvrager op verschillende ontwikkelingsniveaus, leeftijden en naasten in besluitvormingsprocessen rond starten, wijzigen, voortzetten en stoppen van de behandeling.

2.4. Geeft individueel en groepsgewijs voorlichting aan de zorgvrager en diens naasten met gebruik van digitale communicatiehulpmiddelen (onder andere zorgapplicaties, zorg op afstand, beeldbelmogelijkheden) om de zorgvrager zoveel mogelijk de gelegenheid te bieden de zorg zelf uit te voeren.

Aandachtspunten zijn:
- Toepassing van e-health ter ondersteuning en/of verbetering van de gezondheidssituatie van de zorgvrager(s).
- Instrueert en motiveert de zorgvrager om interactieve digitale hulpmiddelen, informatietechnologie en zorgapplicaties te gebruiken ter verbetering en ondersteuning van diens gezondheid.

2.5. Communiceert mondeling en schriftelijk op operationeel niveau en rapporteert op een adequate wijze aan alle betrokkenen.

2.6. Maakt gebruikt van informatietechnologie als onderdeel van de digitale overdracht binnen de integrale oncologische ketenzorg.

2.7. Bemiddelt bij tegenstrijdige belangen en/of conflicten met het doel om wederzijdse effectieve communicatie te bewaken en/of te verbeteren.

CanMEDS 3: Samenwerking

Het ontwikkelen van competenties in doelmatig en effectief samenwerken met alle betrokkenen, inclusief de zorgvrager en diens naasten. Samenwerken op verschillende niveaus: monodisciplinair, multidisciplinair en interprofessioneel. Het nemen van verantwoordelijkheden tot en met het hoogste complexiteitsniveau.

De oncologieverpleegkundige:

3.1. Neemt de overdracht van de zorgvrager in de ketenzorg op een systematische wijze in ontvangst en verwerkt de gegevens uit de overdracht op een adequate wijze. Organiseert het zorgplan als een onderdeel van de ketenzorg die de zorgvrager doorloopt. Draagt de zorg en de behandeling van de zorgvrager op een systematische wijze over aan betrokkenen binnen de keten.

3.2. Stemt de (keten)zorg intra-, trans- en extramuraal af met de verschillende disciplines die bij de uitvoering van de behandeling van de zorgvrager betrokken zijn.

Aandachtspunten zijn:
- Complexiteit van de gezondheidssituatie van de zorgvrager en de snelheid waarmee de gezondheidssituatie kan wisselen.
- Proactieve werkwijze.
- Intensiteit van de multidisciplinaire en interprofessionele samenwerking.
- Op het juiste moment initiëren van verschillende overlegsituaties in de organisatie van de (keten)zorg en de continue (transmurale) afstemming daarvan op de (soms snel wisselende) medische behandeling en zorg.
- Participeren en inbreng hebben in deze verschillende overlegsituaties.

3.3. Levert een bijdrage aan de ethische besluitvorming in de behandeling en de zorg voor de zorgvrager in alle fasen van het ziekteproces door actief te participeren in overlegsituaties op afdelingsniveau.

3.4. Verleent consult en/of geeft advies en instructie over de zorg aan (recent ontslagen) zorgvragers en diens naasten, aan verpleegkundigen, professionals op de afdeling en overige beroepsbeoefenaren in de oncologische ketenzorg.

CanMEDS 4: Kennis en wetenschap

Het ontwikkelen van competenties op het gebied van professionele vakinhoudelijke kennis, vaardigheden, attitude en het leveren van een bijdrage aan de innovatie van het beroep.

De oncologieverpleegkundige:

4.1. Past evidence based en best practices toe in de dagelijkse beroepspraktijk.

Aandachtspunten zijn:
- Werkt volgens protocollen en richtlijnen.
- Levert een bijdrage aan de aanpassing van evidence based en best practice richtlijnen en protocollen.
- Signaleert en meldt het ontbreken van protocollen en richtlijnen op relevante gebieden en levert een bijdrage aan de ontwikkeling hiervan.
- Levert een bijdrage aan de verbetering van de kwaliteit van zorg aan de zorgvrager en aan de kwaliteit van de ketenzorg door het participeren in werkgroepen en projecten op afdelingsniveau.

4.2. Formuleert, aan de hand van de methodische kwaliteitscyclus, concrete probleem- of vraagstellingen om de beroepspraktijk te verbeteren.

Aandachtspunten zijn:
- Draagt zorg voor het actueel houden van vakkennis en innovatie-ontwikkelingen in het eigen vakgebied met vakliteratuur, congressen, symposia, e-learning, bij- en nascholing.
- Handelt evidence based en volgens best practices.
- Draagt bij aan het evidence based handelen door het ontwikkelen en verbeteren van de beroepssituatie door vanuit een probleem- en/of vraagstelling een ontwikkel- c.q. verbeterplan op te stellen.

4.3. Draagt bij aan kwaliteitszorg, legt aan beroepsgenoten verantwoording af over het eigen professioneel handelen, geeft uitleg en werkinstructies aan studenten en/of professionals.

4.4. Draagt bij aan de uitvoering van taken in onderzoeksprojecten of ontwikkel- en verbeterplannen.

CanMEDS 5: Maatschappelijk handelen

Het ontwikkelen van competenties op het gebied van maatschappelijke verantwoording vanuit de werksetting van de zorgvrager volgens wet- en regelgeving. Bevorderen van innovaties in de gezondheidszorg.

De oncologieverpleegkundige:

5.1. Heeft kennis van wet- en regelgeving, past deze toe, geeft voorlichting en neemt waar nodig preventieve maatregelen.

Aandachtspunten hierbij met betrekking tot het veiligheidsmanagementsysteem (VMS):
- medicatieveiligheid
- psychische en sociale problematiek
- infectiepreventie en epidemiologie
- antibioticaresistentie
- valpreventie
- complicatiepreventie

- risico op ondervoeding
- verwisseling van en bij zorgvragers voorkomen
- juist gebruik van apparatuur conform convenant medische technologie
- omgaan met risicovolle en voorbehouden handelingen wet BIG
- leefstijlbevordering
- melden van incidenten, Veilig Incidenten Melden (VIM)

5.2. Signaleert en informeert de arts bij signalen van (kinder)mishandeling en huiselijk geweld. Heeft hierbij oog voor de invloed van het sociale netwerk van de zorgvrager.

CanMEDS 6: Leiderschap

Het ontwikkelen van competenties op het gebied van persoonlijk en intercollegiaal leiderschap.

De oncologieverpleegkundige:

6.1. Kan inhoud geven aan professioneel leiderschap passend bij de dagelijkse beroepspraktijk. Oefent daarbij invloed uit op de operationele werksetting en het persoonlijk functioneren daarin.

Aandachtspunten zijn:
- persoonlijk leiderschap en besluitvaardigheid
- klinisch redeneren
- effectieve beïnvloedingsvaardigheden
- resultaatgericht, innovatief en probleemoplossend handelen
- begrip voor onderlinge verhoudingen
- omgevingssensitiviteit
- empathisch handelen
- netwerken en verbinden

6.2. Neemt verantwoordelijkheid voor de eigen professionele ontwikkeling.

Aandachtspunten zijn:
- Zorgvuldig overdenken van gemaakte keuzes, beslissingen en het eigen handelen, inhoudelijk, procesmatig en moreel (reflectieve beroepshouding).
- In kaart brengen van de eigen beroepsontwikkeling en definiëren van de eigen leervragen (deskundigheidsborging).
- Leveren van een bijdrage aan de ontwikkeling van de professionele standaarden.
- Op de hoogte blijven van nieuwe ontwikkelingen binnen de zorgverlening.

6.3. Draagt als organisatielid bij aan de continuïteit en effectiviteit van de zorgorganisatie.

CanMEDS 7: Professionaliteit

Het ontwikkelen van competenties op het gebied van de professionele (beroeps)ontwikkeling en kwaliteitszorg.

De oncologieverpleegkundige:

7.1. Neemt verantwoordelijkheid voor de eigen professionele ontwikkeling.
Voert werkzaamheden uit op een integere, oprechte, professionele en betrokken wijze.

Aandachtspunten zijn:
- Reflectie op het beroepsmatig handelen.
- Definiëren van leervragen, deskundigheidsborging en feedback.
- Beroepsethiek, beroepscode en professionele beroepsimago.
- Beroepsgeheim.
- Bevoegdheden en verantwoordelijkheden.
- Wet- en regelgeving met betrekking tot de privacy persoonsgegevens.

7.2. Signaleert en meldt incidenten en bijna incidenten en denkt mee over oplossingen om deze in de toekomst te voorkomen.

7.3. Gaat op milieuvriendelijke en duurzame wijze om met materialen en apparatuur passend bij het milieubeleid van de zorgorganisatie.

7.4. Voert bedrijfshulpverlening uit volgens richtlijnen en protocollen.

7.5. Werkt als professional effectief en doelmatig in de arbeidssituatie en de gehele keten van zorg-, hulp- en dienstverlening.

7.6. Signaleert knelpunten in de zorgverlening op afdelings- en organisatieniveau en binnen de keten en doet verbetervoorstellen.

7.7. Besteedt de beschikbare tijd en medische en/of verpleegkundige hulpmiddelen en apparatuur verantwoord, rekening houdend met kwaliteit en kostenbeheersing.

5. Specifieke bepalingen

5.1 Instroomeisen

5.1.1. De opleiding oncologieverpleegkundige kan worden gevolgd door BIG-geregistreerde verpleegkundigen.

5.1.2. Voorwaardelijkheden EPA's

Voor het afronden van de EPA's, zijn geen andere EPA's als voorwaardelijk aangemerkt.

5.1.3. Leerarbeidsovereenkomst

De student heeft gedurende de opleiding een dienstverband of een detacheringsovereenkomst bij een CZO-erkende zorgorganisatie.

5.2 Eisen praktijkleersituatie

De werkgever garandeert dat de student de benodigde leerfaciliteiten geboden wordt om bekwaam te worden op het vereiste supervisieniveau.

Bronnen

- V&VN, Expertisegebied oncologieverpleegkundige, 2015 https://www.venvn.nl/afdelingen/oncologie/over-ons/expertisegebied-oncologieverpleegkundige/
- V&VN, Beroepsprofielen verpleegkundige MBO en HBO, 2015, https://www.venvn.nl/media/ctrip3kt/20160113-rapport-toekomstbestendige-beroepen.pdf en https://www.venvn.nl/thema-s/beroepsprofielen/
- CZO, huidige CZO-opleidingseisen 2.0, april 2020 Opleidingseisen oncologieverpleegkundige versie 2.0 april 2020 (2).pdf
- CZO Flex Level, Architectuur 2020, https://www.czoflexlevel.nl/nieuw-stelsel/architectuur/
- Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, Landelijke nota gezondheidsbeleid 2020-2024 *gezondheid breed op de agenda,* 2020 https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2020/02/29/gezondheid-breed-op-de-agenda
- Huber, M., Positieve gezondheid, wat is het? https://www.iph.nl/positieve-gezondheid/wat-is-het/.
- CZO Flex Level, EPA's, 2021, www.epabibliotheek.nl
- Stichting Oncologische Samenwerking (SONCOS), normeringsrapport 'Multidisciplinaire normering oncologische zorg in Nederland', 2021, https://www.soncos.org/wp-content/uploads/2021/03/SONCOS-normeringsrapport-versie-9-2021.pdf